

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer af lov om friskoler, om hjemmeundervisning samt om efterlønskassen for friskoler og efterskoler.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2877, fremsættelsen i tidenden sp. 2747).

Lovforslaget sættes til forhandling.

K. B. Andersen: I rækken af lovforslag om ændrede økonomiske kår for de forskellige skoleformer er vi nu nået til lovforslaget om friskolerne. Nu er det ikke et forslag til en ny friskolelov, som den højtærede undervisningsminister har fremsat, og som vi behandler i dag, men alene et forslag om ændringer i tilskudsbestemmelserne, således som det også udtrykkeligt fremgår af ministerens fremsættelsestale. Disse ændringer vedrører de økonomiske vilkår for friskolerne og er dels foranlediget af nogle forhold, der vanskeliggjorde beregningerne på det tidligere grundlag og tillige vanskeliggjorde det for skolerne at budgettere på ordentlig måde, dels af et ønske om at give disse skoler et større tilskud.

Fremover vil tilskuddet som nævnt i lovforslaget først og fremmest bestå af 85 pct. tilskud til leder- og lærerlønnen, hvorved man bringer denne på linje med lønnen i folkeskolen, endvidere af et tilskud på 50 pct. af kommunernes gennemsnitlige udgift pr. barn i den offentlige skole og endelig af et grundtilskud til de små skoler.

Man kan så spørge, og det er rimeligt at gøre det her i dag, hvor det er mere principielle ting, vi skal beskæftige os med: er dette for lidt, eller er det for meget, eller har regeringen ramt plet med de tilskudsregler, den har foreslået? Her kan man vel sige, at princippet vedrørende tilskud må være det, ministeren har givet udtryk i sin fremsættelsestale, idet han siger:

„Dette er bedst stemmende med disse frie skolers idégrundlag, at skolekredsen, der ønsker en friskole opretholdt, selv må ofre noget for, at skolen kan holdes i gang. På den anden side bør det bidrag, forældre kredsen selv skal skaffe til veje, heller ikke være så stort, at forældre,

der gerne ønsker deres børn i en friskole, holdes borte derfra af økonomiske grunde.“

Jeg kan ikke lade være at tilføje i en parentes, at det var ønskeligt, om vi snart kunne nå lige så langt med hensyn til den videregående uddannelse, men det er en anden historie, som jeg ikke skal komme ind på i dag.

I praksis er ministerens princip blevet til et tilskud på 75 pct. af driftsudgifterne, og det vil formentlig være ganske rimeligt, når man skal følge det princip, ministeren har opstillet, men jeg vil gerne i forbindelse med dette spørgsmål om dækning pege på et problem, som jeg mener vi kan se på i det udvalg, der formentlig bliver nedsat.

Ved den nye lov ophæver man den hidtidige begrænsning, der satte 80 pct. af driftsudgifterne som maksimum. Jeg vil gerne have, at vi får lejlighed til at se på, hvorledes dette kan virke for enkelte skoler. Når jeg peger herpå, er det, fordi der i lovforslagets bemærkninger står følgende:

„Ved en gennemregning af tilskuddene for kalenderåret 1958 til de enkelte friskoler efter foranstående forslag har det vist sig, at der for de ganske enkelte skoler, der ville få dækket omkring 100 pct. af driftsudgifterne, forelå særlige forhold, f. eks. gennem kombination med børnehjem. Selv om der således næppe vil være risiko for, at skolerne efter forslaget vil få dækket mere end driftsudgifterne, anser man det dog for rigtigst udtrykkeligt at fastslå, at det samlede tilskud til en skole, der ikke er en selvejende institution, ikke må overstige dens driftsudgifter.“

Selve den omstændighed, at der i bemærkningerne tales om dækning ud over driftsudgifterne i særlige tilfælde, medfører, synes jeg, at vi må se lidt nærmere på dette punkt i udvalget og høre, under hvilke betingelser det eventuelt kan ske. I øvrigt har ministeren jo taget forbehold med hensyn til de 50 pct. af udgifterne til det almindelige skolevæsen, som man vil betale til friskolen. Man siger ganske enkelt i bemærkningerne, at disse 50 pct. er ikke udtryk for en højere eller mere snedig visdom, men simpelt hen det tal, man er nået frem til for at kunne ende på de 75 pct., hvor man gerne ville ende. Skulle det vise sig ikke at få denne